

at en Forening, hvis Statuter Staten har godkjendt, derfor vil kunne opretholde sig i Længden. Men dertil kommer, at der paa den anden Side vil opstaae en Fare ved den Fordring, det ærede Medlem har stillet, den Fare nemlig, at Staten skulde gjøre sine Fordringer saa strenge, at disse Foreninger bleve umulige. Det er en Fare, som ingenlunde er ringe, og den vil navnlig faae Betydning derved, at der altid eller hyppigt fra Udlandet vil møde Tilbud paa langt gunstigere Betingelser. Jeg troer derfor, at man gjør bedst i at lade Foreningerne sørge for sig selv, og skulde man paa nogen Maade sørge for dem, vil jeg tilraade, at det skete derved, at man paalagde dem aarligt at offentliggjøre en virkelig oplysende Beretning om deres Tilstand. Derved kunde Offenheden udøve Control med deres Virksomhed, og derved blev en Kritik af denne mulig, der maaffee kunde have gavnlige Følger; men videre troer jeg ikke det vil være rigtigt at gaae. Sparekasserne kunde vistnok have godt af et lignende Paalæg; jeg skal imidlertid kun i Forbigaaende nævne det.

Madvig: Jeg maa ligeoverfor den Opfordring, der ligger i det af den ærede Landsthingsmand for Bornholm (Sonne) stillede Vædringsforslag, saameget jeg ogsaa kan paafkønne det Sindelag, hvoraf det er fremkommet, gjøre en Betragtning gjældende, som ikke er kommen frem ved Siden af de andre, der her ere blevne fremhævede, og det er den, at det ved alle saadanne Foreninger med Hensyn til Sikkerheden ikke alene kommer an paa deres Statuter og deres oprindelige Beregninger. I den Henseende vil der altid kunne opnaaes Noget ved Regjeringens Control, idet man jo maa huske paa, at vi dog ere sfredne endeel frem i Behandlingen af flige Sager fra den Tid, da vor Censurkasse blev oprettet. Hvad det derimod meget væsentligt kommer an paa med Hensyn til saadanne Foreninger, der opsamle Capitaler, for deraf i Fremtiden at afholde Byrder, som de have paataget sig, er, hvorledes Capitalerne blive bestyrede. Ved de Selskaber, der have gjort saadanne store Falliter, som et Selskab i England, der her er blevet nævnet, og mange andre, da har Feilen

ofte slet ikke ligget i Beregningerne; baade disse og Statuterne kunne have været meget gode, men der har været en slet Bestyrelse, som har overtraadt Statuterne, som ligefrem har begaaet Bedrageri, eller ialtsald været uforsigtig med at anbringe Foreningens Penge. Naar man altsaa vil, at Regjeringen skal sørge for de Ukyndige, der indtræde i saadanne Foreninger, saa kommer man til at antaste Friheden meget stærkere, end man tænker; thi for at Regjeringen skulde kunne paatage sig Noget i denne Henseende, maatte den ikke blot kunne revidere Statuterne og underkjennde eller stadfæste dem, men den maatte kraftigen kunne gribe ind i alle de Transactioner, som vedkommende Bestyrelse foretog sig, og det vilde blive uoverkommeligt for Regjeringen og utaalneligt for Foreningerne. Det er et Punkt, som jeg troer stærkt bør fremhæves, og naar man engang kommer til Betragtning af Sparekasser og Sigt, saa vil det ogsaa komme frem, at det slet ikke er gjort med Statuterne.

David: Jeg vil blot tillade mig en Bemærkning med Hensyn til dem, der troe, at det vilde være uoverkommeligt for Regjeringen og i høi Grad bebyrdende for den personlige Frihed, hvis Regjeringen paatog sig en saadan virkelig Control med de paagjældende Instituter. I den Anledning vil jeg blot henlede Tanken paa, at det Land, hvor saadanne Instituter ere til i det videste Omfang, og hvor ved Siden deraf den personlige Frihed bliver i høieste Grad respecteret, nemlig i England, finder der en virkelig Control Etet med alle flige Selskaber, og der lader man sig ikke afholde deraf af Betragtninger enten ved Indgreb i Friheden eller det Uoverkommelige derved og det for Bestyrelsen af saadanne Anstalter Bebyrdende ved at skulle være en saadan Control undergIVEN. Det er the commissioner for the poors, som har Tilsyn med alle Sparekasser og lignende Instituter, og som ikke blot i Ny og Næ men til bestemte Tider af Aaret foretager en meget nøagtig Revision af samtlige de Activer, som saadanne Instituter besidde. Det er fuldkommen rigtigt, hvad en æret Daler fra Kjøbenhavn ogsaa bemærkede, at det kommer mindre